

ÖZET

Günümüzde siyasi tarih çalışmaları kadar sosyal, kültürel, yerel ve ekonomik tarih araştırmaları da hızla önem kazanmaktadır. Bu araştırmalar için kassam defterleri önemli arşiv kaynaklarını teşkil etmektedir.

Kassam defterleri Osmanlı idarî-adlî birimlerinden biri olan kazalarda kadınların yardımcıları olan kassam adı verilen memur tarafından tutulan tereke kayıtlarıdır. Terekeler kişilerin sosyal ve ekonomik yapıları hakkında detaylı bilgiler sunmaktadır.

Tereke kayıtlarından dönemin aile yapısı, ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı, servet yapıları ve miktarları, meslekler, unvanlar, fiyatlar vb. konularda fikir sahibi olabilmekteyiz. Tereke defterleri incelendiğinde Müslüman ve gayrimüslim halk arasındaki farklılıklar ve benzerlikleri de öğrenebiliyoruz.

Bu çalışmada Ankara Milli Kütüphane’de 51 numaraya kayıtlı H.1311–1314 (M.1893–1896) tarihlerini kapsayan kassam defterinin transkripi yapılmıştır. İzmir Kassamına ait on adet defter vardır. Bu defterlerden M.1903-1908 tarihli defter Sabri Yetkin, M.1899-1902 numaralı defter Mehmet Başaran tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. 51 numaralı (M.1893–1896) İzmir kassam sicilini tez olarak çalışmamızın nedeni önceden yapılan çalışmaların devamı olması ve tarihsel olarak tamamlanmasına katkı sağlamaktır. Defter içersinde 251 hüküm yer almaktadır. Bu hükümlerin incelenmesi sonucunda halk arasında kullanılan lakaplar, meslekler, aile yapısı, mahalle ve köy adları hakkında bilgilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İzmir, Kassam Defteri, Tereke